

Kertomus Suomen Muinaismuistoyhdistyksen toiminnasta vuonna 1994

Yhdistyksen tarkoitus

Yhdistyksen tarkoitus on edistää Suomen maan ja kansan sekä Suomen suvun ja sen asuma-alueiden ynnä mahdollisuuksien mukaan muiden kansojen ja alueiden muinaisuutta valaisevia muinaistieteellisiä, etnologisia, taide- ja kulttuurihistoriallisia tutkimuksia, levittää tietoa oman maan muinaisjäännöksistä ja osaltaan vaikuttaa niiden suojelemiseen sekä herättää ja pitää vireillä kansan harrastusta muinaismuistoihinsa. Tätä toimintaa yhdistys harjoitti jo 124 vuoden kartuttamalla kokemuksella. Yhdistys on Tieteellisten seuran valtuuskunnan jäsenseura.

Kokoukset ja yleinen toiminta

Yhdistys piti vakiintuneeseen tapaan Suomen Kansallismuseossa seitsemän jäsenkokousta, joista neljä kevä- ja kolme syyskaudella.

Helmikuun 3. päivänä pidetyssä kokouksessa fil. kand. Tuija Siltanen piti esitelmän aiheesta »Jakkari-lan kartanon maalaukset». Esitelmässä esitettiin mahdollisia lähtökohtia Jakkari-lan kartanon sisustukseen ja esikuvia tuntemattoman maalarin maalaamille tapeteille. Esitelmäitsijä arveli, että silloinen kartanon omistaja Anders Henrik Ramsay oli saanut vaikutteita Tukholman linnasta. Esitelmän jälkeinen keskustelu oli vilkasta ja kuulijoilla oli kerrankin mahdollisuus henkilökohtaisesti tarkemmin tutustua itse esitelmän aiheeseen Jakkari-lan salissa.

Maaliskuun 3 päivänä Dr. Phil. Erla Bergendahl Hohler Oslosta piti esitelmän »Stavkirkeforskningen i Norge idag». Esitelmässä pohdittiin sauvakirkkojen arkkitehtonisia erikoispiirteitä ja arkkitehtuurisia lähtökohtia. Esitelmäitsijä arveli, että viikinkiajalla olisi Keski-Euroopassa ollut sauvakirkon tapaisia rakennuksia. Viitattiin myös Bayeuxin kuvakudoksessa kuvattuihin rakennuksiin. Esitelmän jälkeisessä keskustelussa spekulointiin, onko Suomessa ollut olemassa vastaavanlaista rakennusperinnettä.

Huhtikuun 4. päivänä fil. kand. Christina Bäcksbacka piti esitelmän »Viceamiral Carl Olof Cronstedts hem». Esitelmässä selvitettiin perunkirjoitusten perusteella rekonstruoidun kodin vaiheita ja amiraali Cronstedtin sisustukselliset pyrkimykset. Esitelmäitsijä esitti oletuksen, että Cronstedt olisi salinsa sisustuksessa tavoitellut Amphionin salongin tyyliä ja ihanteita.

Vuosikokouksessa 7. päivänä toukokuuta yhdistyksen puheenjohtaja, dosentti Torsten Edgren piti yhdistyksen sääntöjen mukaisesti vuosikokousesitelmän, jonka aiheena oli »Kivikauden purupihkasta vielä kerran». Esitelmässä käytiin läpi kaikki Suomessa tehdyt purupihkalöydöt ja selostettiin Åbo Akademiassa suoritettua analyysit eri purupihkapalojen kemiallisesta koostumuksesta. Kävi ilmi, että yleisesti nautintoaineena pidettynä purupihkalla on saattanut olla hyvinkin monipuolista käyttöä.

Lokakuun 6. päivänä fil. tri Kirsi Vainio-Korhonen piti esitelmän »Mitä kultaseppien työkirjat kertovat 1700-luvun jälkipuolen kultasepäntyöstä». Lähtökohtana oli valtava lähdeaineisto, jonka kultaseppien työkirjat muodostavat. Meidän päivimme saakka säilynyt osa 1700-luvun loppupuolella tuotetusta kultasepäntyöstä on vain murto-osa silloisesta kokonaistuotannosta. Työkirjojen avulla esitelmäitsijä hahmotti tuotannon määrän vaihtuvuutta eri aikoina eri kaupungeissa ja sitä miten tuotanto oli sidoksissa ruotsalaiseen kansantalouteen. Esitelmän jälkeisessä keskustelussa heräsi kysymys inflaatiosta ja sen heijastumisesta kultasepän tuotantoon.

Marraskuun 1. päivänä fil. tri Helena Edgren piti esitelmän aiheesta »Codex Aboensis – uusia tutkimustuloksia». Esitelmässä selvitettiin mm. ketkä olivat omistaneet käsikirjoituksen, jotta mahdollisesti voitaisiin päätellä missä käsikirjoitus oli kirjoitettu ja kuvitettu. Esitelmöitsijä piti todennäköisenä, että käsikirjoitus oli Suomen oloja tuntevan käsialaa ja näin ollen Suomessa tehty. Esitelmän jälkeisessä vilkkaassa keskustelussa esitettiin mm. tueksi esitelmän olettamukselle käsikirjoituksen suomalaisesta alkuperästä se seikka, että porkka, joka esiintyy yhdessä kuvassa, on väline, jonka käyttö on ollut keskittynyt mm. Varsinais-Suomeen.

Joulukuun 1. päivänä fil. kand. Anna-Liisa Hirviluoto piti esitelmän »Yläneen Anivehmaanmäki – viikinkiajan erätalo Varsinais-Suomen ja Satakunnan rajalla». Esitelmässä kuvattiin viikinkiaikaisen ruumiskalmiston erikoisuutta. Esitelmöitsijä kiinnitti huomiota sirppien ja viikatteiden suureen lukumäärään ja vertasi esineistöä Kalannin ja Laitilan alueen vastaavanaikaisiin hautoihin. Esitelmässä oletettiin, että Anivehmaanmäen väestön talousmuoto poikkesi rannikon talousmuodosta.

Johtokunta kokoontui kertomusvuoden aikana seitsemän kertaa (24.1, 29.3, 25.4, 26.9, 24.10, 3.11 ja 28.12.). Pykälää johtokunnan kokousten pöytäkirjoihin kertyi 58.

Työjäsenten neuvottelukunta kokoontui 24. päivänä huhtikuuta. Kokoukseen osallistui 16 työntekijää. Keskusteltiin vilkkaasti uuden etnografisen museon perustamisesta ja sen aiheuttamista muutoksista Kansallismuseon tehtäväkentässä. Keskusteltiin edelleen vuosikirjoista Suomen Museo ja Finskt Museum, joiden sadas nide on ilmestymässä ja todettiin tämän johdosta, että on tarve laatia rekisteri kummankin vuosikirjan sadan ensimmäisen niteen sisällöstä. Esitettiin vielä, että vuosikirjojen typografinen ulkoasu muutettaisiin ja että sisältökin uudistettaisiin suurta yleisöä kiinnostavaksi. Puhuttiin myös vuosikirjojen mahdollisesta yhdistämisestä.

Julkaisutoiminta

Painosta ilmestyi kertomusvuoden aikana

– *Finskt Museum 1992* (toimittaja Marianne Schauman-Lönnqvist), kirjoittajat Simo Vanhatalo, Anna-Liisa Hirviluoto, Tuukka Talvio, Juhana Maiste ja Sirku Pihlman. Niteen laajuus oli 99 sivua.

– *Suomen Museo 1993* (toimittaja Tuukka Talvio), kirjoittajat Henrik Lilius, Heikki Matisainen, H. Parland, Heikki Hyvönen, Aino Katermaa, Sirpa Haila, Teppo Korhonen, Juhani U.E. Lehtonen, Jouni Kuurne, Sirku Döle ja Jukka Luoto. Niteen laajuus oli 173 sivua.

– *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja 101* (toimittanut Torsten Edgren, sisältö: Markus Hiekkänen »The Stone Churches of the Medieval Diocese of Turku»). Volyymin laajuus 409 sivua.

– *Kansatieteellinen Arkisto 40* (toimittanut Leena Sammallahti), sisältö: Pirkko Sallinen-Gimpl »Siirtokarjalainen identiteetti ja kulttuurien kohtaaminen». Volyymin laajuus 416 sivua.

Kirjasto ja arkisto

Kertomusvuonna yhdistyksen kirjasto kasvoi vaihtotoiminnan kautta n. 845:llä niteellä. Arvion mukaan vaihtotoiminnan kautta saatu kirjallisuus on arvoltaan noin 145.000 mk.

Talous

Niukka taloudellinen tilanne saneli kertomusvuoden toimintaa. Yhdistyksen normaali kokoustoiminta ja jäsenistölle postitettu informaatio on rahoitettu jäsenmaksukertymällä.

Yhdistyksen menoista suurimman osan muodostivat julkaisujen painatuskulut. Suomen Akatemian myöntämä avustus julkaisutoimintaan oli suurin tulo. Julkaisujen myynti supistui jonkin verran edellisestä vuodesta, mutta yksittäiset myyntitapahtumat toivat positiivista tulosta. Tiedekirjakaupan syysalennusmyynti tuotti 9.200 mk. Ella Kivikosken testamenttilahjoituksena saadusta kirjastosta myytiin yhdistyksen jäsenille kirjoja yhteensä 2.800 markalla. Kansallismuseon joulumyyjäisissä 10.–11.12. myytiin sekä yhdistyksen omia että sille lahjoitettuja kirjoja. Myyjäistuotto oli yhteensä 7.120 mk.

Jäsenistö

Vuosikokous kutsui johtokunnan ehdotuksesta ja työjäsenien neuvottelukunnan puoltamana yhdistyksen työjäseneksi fil. tri Anna-Maria Åströmin sekä kirjeenvaihtajajäseniksi fil. tri Pekka Leimun Turusta ja fil. tri Eeva Ruoffin Zürichistä.

Lahjoittajajäseneksi liittyi kertomusvuonna Lasse Mattila Helsingistä, varsinaisiksi jäseniksi liittyivät Helena Ahonen Kyyjärveltä, Inkeri Brotherus Helsingistä, Minna Elsilä Helsingistä, Rauni Freyborg Ristiinasta, Flora Hakamies Helsingistä, Raija Hänninen Mikkelistä, Helena Hätönen Helsingistä, Vuokko Ikonen Juvalta, Nanne Jokinen Helsingistä, Eva-Liisa Järvinen Helsingistä, Eeva Lahti Helsingistä, Pia Lenko Espoosta, Erik Miller Helsingistä, Helena Partanen Mikkelistä, Pertti Reijonen Kirkkonummelta, Ritva-Maija Saarinen Orivedeltä, Irmeli Salvén Helsingistä, Minna Sartes Turusta, Ilona Sihvonen Helsingistä, Tanja Tenhunen Helsingistä, Kimmo Vatanen Helsingistä, Jani Vatka Vihdistä, Nils-Erik Villstrand Helsingistä ja Karin von Wright Inkoosta. Yhdistykseen liittyi kertomusvuonna yhteensä 24 uutta jäsentä. Kertomusvuoden lopussa yhdistyksessä oli 626 jäsentä.

Yhdistyksen monivuotiset työjäsenet professori Otto-I. Meurman ja professori Toini-Inkeri Kaukonen poistuivat keskuudestamme kuluneen vuoden aikana. Professori Meurman kuoli elokuun 19. päivänä ja professori Kaukonen joulukuun 17. päivänä. Yhdistyksen ulkomaisista jäsenistä akateemikko Bela Gunda Debrecenista kuoli elokuun 11. päivänä ja professori Joachim Werner Münchenistä tammikuun 9. päivänä.

Johtokunta ja toimihenkilöt

Vuosikokouksessa valittiin yksimielisesti yhdistyksen puheenjohtajaksi edelleen dosentti Torsten Edgren. Erovuorossa olleet johtokunnan jäsenet, apulaisprofessori Ville Lukkarinen ja dosentti Leena Sammallahti valittiin yksimielisesti jatkamaan tehtävässään seuraavan kolmivuotiskauden. Johtokunnan muut jäsenet olivat dosentti Bo Lönnqvist, professori Ari Siiriäinen, fil. lis. Tuukka Talvio ja dosentti Ritva Wäre. Johtokunta valitsi fil. lis. Tuukka Talvion varapuheenjohtajaksi.

Yhdistyksen sihteerinä toimi fil. lis. Marianne Schauman-Lönnqvist ja varasihteerinä hum. kand. Päivi Maaranen.

Yhdistyksen varainhoitajana ja kirjanpitäjänä on toiminut merkonomi Paula Räsänen, kirjastonhoitajana fil. maist. Airi Wiio ja julkaisuvarastonhoitajana fil. kand. Kerttu Itkonen.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin vuosikokouksessa yksimielisesti fil. lis. Pekka Sarvas ja ekonomi HTM Toivo Tuomikorpi sekä heidän henkilökohtaisiksi varamiehikseen mainitussa järjestyksessä fil.kand Leena Hakli ja pankinjohtaja Antero Ruusuvaara (HTM).

Suomalaisen kirjallisuuden edistämisyseuran valtuuskunnan humanistisessa jaostossa edusti yhdistystä dos. Leena Sammallahti varamiehenään Kerttu Itkonen, Sanakirjasäätiön valtuuskunnassa prof. Juhani U.E. Lehtonen varamiehenään dos. Leena Sammallahti ja Zachris Topeliuksen lapsuudenkoti-säätiön hallituksessa museonjohtaja Pekka Toivanen Pietarsaaresta.

Helsingissä 28.3.1995

Marianne Schauman-Lönnqvist
sihteerinä

SUOMEN MUINAISMUISTOYHDISTYS RY

TULOSLASKELMA 01. 01. 1994–31. 12. 1994

Varsinainen toiminta		
Julkaisutoiminta		
Tuotot		120.043,90
Kulut:		
Henkilöstökulut	8.046,50	
Painatus- ym. kulut	192.363,41	-200.409,91
Valtionavustus		150.000,00
Tuottojäämä		69.633,99
Muu varsinainen toiminta		
Kulut:		
Henkilöstökulut	17.184,55	
Kokous- ym. kulut	26.436,90	-43.621,45
Varsinaisen toiminnan tuottojäämä		26.012,54
Sijoitukset		
Tuotot	420,00	
Kulut/Urajärvi	-6.280,90	-5.860,90
Tuottojäämä		20.151,64
Varainhankinta		
Jäsenmaksut	17.530,00	
Kulut	-365,00	17.165,00
Tuottojäämä		37.316,64
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot	4.879,30	
Kulut	-6.217,86	-1.338,56
Tuottojäämä		35.978,08
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Lahjoitusten tuotot	3.650,00	3.650,00
Omatoiminen tuottojäämä		39.628,08
Kokonaistuotto		39.628,08
Poistot		-3.296,00
Tilikauden tulos		36.332,08
Tilikauden ylijäämä		36.332,08

TASE 31. 12. 1994

Vastaavaa		
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	800,00	
Koneet ja kalusto	7.689,00	8.489,00
Pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	133.432,10	
Muut sijoitukset	161.049,20	294.481,30
Vaihto- ja rahoitusomaisuus		
Saamiset		
Myyntisaamiset	4.275,00	4.275,00
Rahat ja pankkisaamiset		64.778,44
		<u>372 023,74</u>
Vastattavaa		
Omapääoma		
Peruspääoma	800,00	
Muu oma pääoma	166.925,29	
Ylijäämä edell. tilikausilta	89.688,66	
Tilikauden voitto	36.332,08	293.746,03
Arvostuserät		77.557,71
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Siirtovelat	720,00	720,00
		<u>372.023,74</u>